

DAVACI : Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı / ANKARA
UETS: 35475-15741-68749

VEKİLİ : / Aynı yerde

DAVALI : Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve
Denetleme Kurumu Başkanlığı / İSTANBUL
UETS: 35026-46208-90591

VEKİLİ : / Aynı yerde

DAVALI YANINDA MÜDAHİL :

VEKİLİ :

UETS: 16640-46288-59623

DAVANIN KONUSU : 17/08/2007 tarih ve 26616 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Sigortacılıkta Tahkime İlişkin Yönetmelik'in, 10/08/2021 tarih ve 31564 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Sigortacılıkta Tahkime İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile;

1- 14. maddesinin 1. fıkrasına eklenen "*Hakemler Komisyon nezdinde görülen uyuşmazlıkları taraf vekili sıfatıyla takip edemez.*" şeklindeki üçüncü cümlelerin,

2- 14. maddesine eklenen 7. fıkranın,

iptali istenilmektedir.

DAVACININ İDDİALARI : Yönetmelik'in 14. maddesinin 1. fıkrasına eklenen "*Hakemler Komisyon nezdinde görülen uyuşmazlıkları taraf vekili sıfatıyla takip edemez.*" cümlesinin yasal dayanağının bulunmadığı, Sigorta Tahkim Komisyonunda hakemlik yapan avukatların komisyon nezdinde avukatlık yapmalarının haksız şekilde engellendiği, davalı idarenin aynı amaçla yaptığı benzer düzenlemede Danıştay tarafından iptal kararı verildiği; **Yönetmelik'in 14. maddesinin 7. fıkrasındaki** düzenlemeyle bir kısım kişilere sınavsız olarak itiraz hakemi olma imkanının tanınmasının Anayasa'da yer verilen eşitlik ilkesine aykırı olduğu ileri sürülmektedir.

DAVALININ SAVUNMASI : "*Hakemler Komisyon nezdinde görülen uyuşmazlıkları taraf vekili sıfatıyla takip edemez.*" şeklindeki dava konusu düzenlemenin, Sigorta Tahkim Komisyonunda görev alan hakemlerle avukatlar arasında oluşabilecek menfaat çatışmasını engelleme amacıyla getirildiği, dava konusu düzenlemenin avukatlık mesleğinin icrasına sınırlama getirmediği, bu nedenle dava konusu düzenlemenin hukuka uygun olduğu, dava konusu Yönetmelik'te 2013 yılında yapılan değişiklikle "hukuk alanında doçent ve üzeri akademik unvana sahip olanlar ile adli yargı hakim emeklilerinin" Sigorta Tahkim Komisyonu

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE

Esas No : 2021/5503

Karar No : 2025/1992

hakemliği sınavından muaf olduklarının düzenlendiği, anılan düzenlemenin iptali istemiyle açılan davada Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunca yalnızca "hukuk alanında" ve "adli yargı hakim emeklileri" ibarelerinin belirsiz olduğu gerekçesiyle dava konusu düzenlemenin yürütmesinin durdurulmasına karar verildiği, anılan kararda başka bir gerekçeye yer verilmediği, dava konusu düzenlemenin daha detaylı şekilde hazırlandığı, hukuka aykırı bir yönünün bulunmadığı savunulmaktadır.

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİ :

DÜŞÜNCESİ : 17/08/2007 tarih ve 26616 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Sigortacılıkta Tahkime İlişkin Yönetmelik'in, 10/08/2021 tarih ve 31564 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Sigortacılıkta Tahkime İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile 14. maddesine eklenen 7. fıkra bakımından konusu kalmayan dava hakkında karar verilmesine yer olmadığına; 14. maddesinin 1. fıkrasına eklenen "*Hakemler Komisyon nezdinde görülen uyuşmazlıkları taraf vekili sıfatıyla takip edemez.*" şeklindeki cümlelerin iptaline karar verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

DANIŞTAY SAVCISI :

DÜŞÜNCESİ : Dava; 17/08/2007 tarihli, 26616 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Sigortacılıkta Tahkime İlişkin Yönetmeliğin 14. maddesinin 1. fıkrasına, 10/08/2021 tarihli, 31564 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Sigortacılıkta Tahkime İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 9. maddesi ile eklenen "*Hakemler Komisyon nezdinde görülen uyuşmazlıkları taraf vekili sıfatıyla takip edemez.*" cümlesinin ve aynı maddeye eklenen 7. fıkranın iptali istemiyle açılmıştır.

Tahkim [alm. Schiedsverahren. Schiedsgerichtsbarkeit.- fr. arbitrage. - ing. arbitrating.] Türk Hukuk Lügatı'nda: "Herhangi bir ihtilafın hallini hakeme havale etmektir. Hasımların husumet ve davalarını fasl için âhar kimseyi hâkim ittihaz etmeleridir." (s.315) şeklinde; **Hakem** [alm. Schiedarichter. - fr. arbitre. - ing. arbitrator. - lât. arbiter] ise: "Mevcut veya ileride çıkabilecek bir ihtilafı halletmek için hususi surette intihabedilen kimse." olarak tanımlanmıştır.

5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nun "Amaç ve Kapsam" başlıklı 1. maddesinin 1. fıkrasında; "Bu Kanunun amacı, ülkemiz sigortacılığının geliştirilmesini sağlamak, sigorta sözleşmesinde yer alan kişilerin hak ve menfaatlerini korumak ve sigortacılık sektörünün güvenli ve istikrarlı bir ortamda etkin bir şekilde çalışmasını temin etmek üzere bu Kanuna tabi kişi ve kuruluşların, faaliyete başlama, teşkilat, yönetim, çalışma esas ve usulleri ile faaliyetlerinin sona ermesi ve denetlenmesine ilişkin hususlar ve **sigorta sözleşmesinden doğan uyuşmazlıkların çözümlenmesine yönelik olarak sigorta tahkim sistemi ile ilgili usul ve esasları düzenlemektir.**" şeklinde belirlenmiştir;

2. maddesinin 1. fıkrasında: "ğ) Komisyon: Sigorta Tahkim Komisyonunu", "ı) Liste: Sigorta hakemleri listesini", "o) **Sigorta hakemi**: Sigorta ettiren veya sigorta sözleşmesinden menfaat sağlayan kişiler ile riski üstlenen taraf arasında sigorta sözleşmesinden doğan

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE

Esas No : 2021/5503

Karar No : 2025/1992

uyuşmazlıkları çözen kişiyi" ifade edeceği belirtilmiş;

Kanunun "**Sigortacılıkta tahkim**" başlıklı 30. maddesinin, 1. fıkrasında: "Sigorta ettiren veya sigorta sözleşmesinden menfaat sağlayan kişiler ile riski üstlenen taraf arasında sigorta sözleşmesinden veya Hesaptan faydalanacak kişiler ile Hesap arasında doğan uyuşmazlıkların çözümü amacıyla Birlik nezdinde Sigorta Tahkim Komisyonu oluşturulur." denilmiş;

8. fıkrasında: "Sigorta hakemlerinin; a) Malî güç dışında sigorta şirketi ve reasürans şirketi kurucularında aranan nitelikleri taşıması, b) En az dört yıllık yüksek okul mezunu olması, c) Sigorta hukukunda en az beş yıl veya sigortacılıkta en az on yıl deneyimi olması", 10. fıkrasında: "Sigorta hakemi olmak isteyenlerin gerekli nitelikleri taşıdıklarını belgelemek suretiyle Komisyona başvurması gerekir. Başvurusu uygun görülenler kabul için Müsteşarlığa bildirilir. Müsteşarlığın kabul etmesi halinde ilgilinin ismi, Komisyon tarafından tutulacak ve bir örneği Adalet Bakanlığına gönderilecek olan sigorta hakemliği listesine kaydolunur ve bu listede değişiklik olması halinde de değişiklikler altı aylık dönemler itibarıyla Adalet Bakanlığına ve Müsteşarlığa bildirilir.", 11. fıkrasında: "Sigorta hakeminin ismi; a) Sigorta hakemliği yapmak için gereken nitelikleri kaybetmişse veya **tarafsızlık ilkesine** aykırı hareket ettiği tespit edilmişse sürekli olarak, b) Kendisine ulaşan dosyaları bir yıl içinde en fazla üç kez zamanında sonuçlandırmamışsa bir yıl süreyle listeden silinir." düzenlemiş;

15. fıkrasında: "Sigortacılık yapan kuruluşla uyuşmazlığa düşen kişinin Komisyona başvurusu, öncelikle raportörler tarafından incelenir. Raportörler en geç onbeş gün içinde incelemelerini tamamlamak zorundadır. Raportörler tarafından çözümlendirilemeyen başvurular sigorta hakemine iletilir. Uyuşmazlığa hangi sigorta hakeminin bakacağı, Komisyon tarafından sigorta hakemi listesinden seçilir. Komisyon, işin niteliğine bağlı olarak en az üç sigorta hakeminden oluşan bir heyet oluşturulmasına karar verebilir. Ancak, uyuşmazlık konusu miktarın onbeşbin Türk Lirası ve üzerinde olduğu durumlarda heyet teşekkülü zorunludur. Heyet kararını çoğunlukla verir. Hakemler, sadece kendilerine verilen evrak üzerinden karar verir. Seçilen sigorta hakemi mücbir nedenler ve umulmayan haller hariç olmak üzere görevi reddedemez. Bununla birlikte, **tarafklar, Hukuk Usûlü Muhakemeleri Kanununda yer alan hâkimi ret nedenlerine dayanarak hakemi reddedebilir.** Ret talebi Komisyona, durumun öğrenildiği tarihten itibaren en geç beş iş günü içinde bir dilekçeyle yapılır. Ret talebi üzerine Komisyon müdürü, iki tarafın görüşlerini dinledikten sonra bu konuda en geç beş iş günü içinde karar verir." kuralı getirilmiş;

Maddenin 19. fıkrasında ise: "**Sigorta hakemleri ve raportörler tarafsız olmak zorundadır.** Sigorta şirketlerinin, reasürans şirketlerinin, sigortacılık yapan diğer kuruluşların, sigorta eksperlerinin, sigorta acentelerinin ve brokerlerin ortakları, yönetim ve denetiminde bulunan kişiler ve bunlar adına imza atmaya yetkili olanlar ile tüm bu kuruluşlarda meslekî faaliyette bulunanlar ve sigorta eksperleri, sigorta acenteleri ve brokerler sigorta hakemliği yapamaz. Bu sınırlandırmalar söz konusu kimselerin eş ve çocukları için de geçerlidir. Hukuk Usûlü Muhakemeleri Kanununun 28 inci maddesi sigorta hakemleri hakkında da uygulanır." kurallarına yer verilmiştir.

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE

Esas No : 2021/5503

Karar No : 2025/1992

5684 sayılı Kanunda gönderme yapılan 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile yürürlükten kaldırılmış, 6100 sayılı Kanunun 447. maddesinin 2. fıkrası uyarınca, 1086 sayılı Kanuna yapılan atıflar bu Kanuna yapılmış sayılmaktadır. 6100 sayılı Kanunun 34. maddesinde (mülga HUMK 28. madde); "(1) Hâkim, aşağıdaki hâllerde davaya bakamaz; talep olmasa bile çekinmek zorundadır: a) Kendisine ait olan veya doğrudan doğruya ya da dolayısıyla ilgili olduğu davada. b) Aralarında evlilik bağı kalksa bile eşinin davasında. c) Kendisi veya eşinin altsoy veya üstsoyunun davasında. ç) Kendisi ile arasında evlatlık bağı bulunanın davasında. d) Üçüncü derece de dâhil olmak üzere kan veya kendisini oluşturan evlilik bağı kalksa dahi kayın hısımlığı bulunanların davasında. e) Nişanlısının davasında. f) İki taraftan birinin vekili, vasisi, kayyımı veya yasal danışmanı sıfatıyla hareket ettiği davada." kurala bağlanmıştır.

Sigorta hakemleri tarafsız olmak zorundadır. "Tarafsızlığından şüpheyi gerektiren önemli bir sebebin bulunması hâli" 6100 sayılı Kanunda hakimin "Ret sebepleri" başlığı altında 36. maddesinde gösterilmiştir. Hâkimin reddi sebebinin varlığı kabul edilecek haller ise maddede belirtilmiştir. Buna göre; "a) Davada, iki taraftan birine öğüt vermiş ya da yol göstermiş olması. b) Davada, iki taraftan birine veya üçüncü kişiye kanunen gerekmediği hâlde görüşünü açıklamış olması. c) Davada, tanık veya bilirkişi olarak dinlenmiş veya hâkim ya da hakem sıfatıyla hareket etmiş olması; uyuşmazlıkta arabuluculuk veya uzlaştırmacılık yapmış bulunması. ç) Davanın, dördüncü derece de dâhil yansoy hısımlarına ait olması. d) Dava esnasında, iki taraftan birisi ile davası veya aralarında bir düşmanlık bulunması." halinde hâkimin reddi hali ortaya çıkmış sayılır.

6100 sayılı Kanunun 417. maddesinde hakemin ret sebepleri gösterilmiş, tarafsızlık yönünden hâkimin reddi sebeplerine benzer şekilde düzenlemeye konu edilmiştir.

1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun "Avukatlıkla birleşemiyen işler" başlıklı 11. maddesinde: "Aylık, ücret, gündelik veya kesenek gibi ödemeler karşılığında görülen hiçbir hizmet ve görev, sigorta prodüktörlüğü, tacirlik ve esnafılık veya meslekin onuru ile bağdaşması mümkün olmayan her türlü iş avukatlıkla birleşemez." kuralına yer verilmiş; "Avukatlıkla birleşebilen işler" in düzenlendiği 12. maddede 11. maddedeki avukatlıkla birleşemeyen işlerin dışında kalan konular sayılmıştır. Bunlar arasında "Hakemlik, arabuluculuk, tasfiye memurluğu, yargı mercilerinin veya adli bir dairenin verdiği herhangi bir görev veya hizmet" e de yer verilmiştir.

5684 sayılı Sigortacılık Kanunu sigorta sözleşmesinden doğan uyuşmazlıkların çözümlenmesine yönelik olarak sigorta tahkim sistemi kurulması, sigorta ettiren veya sigorta sözleşmesinden menfaat sağlayan kişiler ile riski üstlenen taraf arasında sigorta sözleşmesinden doğan uyuşmazlıkları çözen kişiyi ifade eden sigorta hakemi olmak isteyenlerden gerekli nitelikleri taşıyanlar arasında uygun görülenlerin isminin Sigorta Tahkim Komisyonu tarafından tutulacağı ve bir örneği Adalet Bakanlığına gönderilecek olan sigorta hakemliği listesine kaydedileceği öngörülmüştür.

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE

Esas No : 2021/5503

Karar No : 2025/1992

Dava konu edilen "Hakemler Komisyon nezdinde görülen uyuşmazlıkları taraf vekili sıfatıyla takip edemez." yolundaki düzenleme, 1136 sayılı Kanunun 12. maddesine göre hakemliğin avukatlıkla birleşemeyen işlerin dışında kalması nedeniyle Sigorta Tahkim Komisyonu'nun sigorta hakemliği listesine kaydedilenlerin avukatlık faaliyetlerini yerine getirmesine hukuki bir engel oluşturmamaktadır.

Uyuşmazlık, sigorta hakemi olarak bir dosyada vekil olan avukatın, başka bir dosyada hakem sıfatıyla görev alması, bu durumun "sigorta hakeminin tarafsız olmak zorunluluğu" ile çelişip çelişmediği noktasındadır.

Sigorta ettiren veya sigorta sözleşmesinden menfaat sağlayan kişiler ile riski üstlenen taraflar arasında sigorta sözleşmesinden doğan uyuşmazlıkları çözen ve aynı zamanda avukat olan sigorta hakeminin, aynı içerikli başka konuda vekil sıfatıyla başka bir dosyada görev üstlenmesi durumunda; sigorta tahkim sisteminde taraflardan biri özellikle sınırlı sayıdaki "riski üstlenen" tüzel kişiler ile diğeri sigorta ettiren veya sigorta sözleşmesinden menfaat sağlayan kişiler arasındaki sigorta sözleşmesinden doğan uyuşmazlıkların çözümünde sigorta hakeminin rol üstlenmesi nedeniyle hakim gibi "tarafsız olmak zorunluluğu"nun yanı sıra tarafsız olarak görünmesi, tarafsızlığına ilişkin şüphe duyulmaması yolundaki temel yargılama hukuku ilkesine aykırılık oluşturacaktır.

Bu durumda, sigorta tahkim sistemini işletecek avukat olan ve bu sistemde vekil sıfatıyla da görev üstlenen hakemler yönünden tarafsız olmaları ilkesiyle çelişecek, tahkim sisteminde menfaatlerin çatışmasına yol açacak, sistemin işleyişine olan güveni zedeleyici nitelik taşıyacak, adeta menfaati zıt taraflara avukatlık/hakemlik yapmış durumda gözükcek olup, bunun hukuken kabulü mümkün olmadığından, dava konusu edilen düzenlemede hukuka aykırı bir yön görülmemiştir.

Diğer taraftan, listeye kayıtlı hakemin aynı zamanda sistemde vekil olarak görev alması, sigorta tahkim sisteminin varlık amacı ile uyuşmayacağı gibi hakemin tarafsızlık ve bağımsızlık niteliğine gölge düşürecek olmasının yanısıra avukatlığın amacı olan hukuki münasabetlerin düzenlenmesi, her türlü hukuki mesele ve anlaşmazlıkların adalet ve hakkaniyete uygun olarak çözümlenmesi ve hukuk kurallarının tam olarak uygulanması konusunda üstlendiği görevle bağdaştırılamayacak bir görünüm de sergilenmesine yol açabilecektir.

Dava Konusu Yönetmeliğin 14. maddesinin 7. fıkrasının incelenmesi:

Sigortacılıkta Tahkime İlişkin Yönetmeliğin 14. maddesine, 10/08/2021 tarih ve 31564 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Sigortacılıkta Tahkime İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 9.maddesiyle eklenen 7. fıkrasında: "Kanunun 30 uncu maddesinin sekizinci fıkrasında belirtilen şartları taşımak kaydıyla, Yargıtay Büyük Genel Kurulunun iş bölümü kararına göre sigorta sözleşmelerinden kaynaklanan uyuşmazlıkları çözmekle görevli dairelerdeki başkan ve üye hakimler, Hakimler ve Savcılar Kurulunun iş bölümü kararına göre bölge adliye mahkemelerinin sigorta sözleşmelerinden kaynaklanan uyuşmazlıkları çözmekle görevli dairelerdeki başkan ve üye hakimler, 10/7/2018 tarihli ve 30474

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE

Esas No : 2021/5503

Karar No : 2025/1992

sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 3 sayılı Üst Kademe Kamu Yöneticileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usûllerine Dair Cumhurbaşkanlığı Karamamesi ile atanan Kurul başkan ve üyeleri ile (Ek ibare:RG-25/9/2021-31609) anılan Cumhurbaşkanlığı Karamamesine ekli (I) sayılı cetvelde yer alan 6400 veya üzeri ek göstergeli görevlere atanarak en az iki yıl süreyle bu görevlerle ilgili ek göstergelere tabi şekilde görev yapmış olanlar başvuruda bulunmaları halinde itiraz hakemi olarak listeye doğrudan kaydedilir." kuralı getirilmiştir.

Dava dilekçesinde, söz konusu düzenlemenin sınav şartına bağlı olan sigorta hakemliği ve itiraz hakemliğine belirli görevlerde bulunanların bu sınavdan muaf olmalarının Anayasanın eşitlik ilkesine aykırı olduğu ileri sürülürken, davalı idarenin cevap dilekçesinde, teknik bir yapıya sahip olan sigortacılığın tahkim yargılamasında sigorta hukuku alanında uzman bilgili ve deneyimli kişilerin komisyon nezdinde görev yapması ve tahkim yolu ile amaçlanan etkin ve hızlı yargılama amacına ulaşılmasına katkı sağlayacağı, eşitlik ilkesine aykırı olmadığı savunulmaktadır.

Dava konusu edilen düzenleme sigorta hukuku ve sigortacılık alanında gerek yargısal gerekse yönetim alanında etkin olarak belirli dönem özellikli görev yapmış kişi ve meslek mensuplarının itiraz hakemi olarak sigorta tahkim sistemine doğrudan katılması, sigortacılık ve sigorta hukuku alanında yargısal ve yönetsel deneyim ve birikimlerinin tahkim sisteme aktarılması suretiyle tahkim yolunun işlerlik ve etkinliğinin artırılması, etkin ve hızlı yargılamayı amaçladığı görülmektedir.

Bu durumda, sigortacılık ve sigorta hukuku alanında farklı konum ve durumda bulunarak özellikli görev yapanlar yönünden sigorta tahkim sistemine itiraz hakemi olarak doğrudan listeye kaydedilmesi yolundaki uyuşmazlık konusu düzenleme, Anayasal eşitlik ilkesiyle çelişmeyen farklı statüde ve özellikte bulunanlar arasında bir tür denkleştirme yapılmasına dönük olduğu, hukuka aykırı bir nitelik taşımadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, davanın reddi gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onuncu Dairesince, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüldü:

MADDİ OLAY VE HUKUKİ SÜREÇ :

17/08/2007 tarih ve 26616 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sigortacılıkta Tahkime İlişkin Yönetmelik’in, 10/08/2021 tarih ve 31564 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sigortacılıkta Tahkime İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile 14. maddesinin 1. fıkrasına eklenen üçüncü cümle ve 14. maddeye eklenen 7. fıkranın iptali istemiyle bakılan dava açılmıştır.

İNCELEME VE GEREKÇE:

ESAS YÖNÜNDEN:

İlgili Mevzuat:

14/06/2007 tarih ve 26552 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan **5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nun;**

"Amaç ve Kapsam" başlıklı **1. maddesinin 1. fıkrasında,**

"Bu Kanunun amacı, ülkemiz sigortacılığının geliştirilmesini sağlamak, sigorta sözleşmesinde yer alan kişilerin hak ve menfaatlerini korumak ve sigortacılık sektörünün güvenli ve istikrarlı bir ortamda etkin bir şekilde çalışmasını temin etmek üzere bu Kanuna tabi kişi ve kuruluşların, faaliyete başlama, teşkilat, yönetim, çalışma esas ve usulleri ile faaliyetlerinin sona ermesi ve denetlenmesine ilişkin hususlar ve **sigorta sözleşmesinden doğan uyuşmazlıkların çözümlenmesine yönelik olarak sigorta tahkim sistemi ile ilgili usul ve esasları düzenlemektir.**" hükmüne yer verilmiştir.

Anılan Kanun'un **30. maddesinde,** sigortacılıkta tahkim müessesesi düzenlenerek, sigorta ettiren veya sigorta sözleşmesinden menfaat sağlayan kişiler ile riski üstlenen taraf arasında sigorta sözleşmesinden veya hesaptan faydalanan kişiler ile hesap arasında doğan uyuşmazlıkların çözümü amacıyla Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği nezdinde Sigorta Tahkim Komisyonu oluşturulacağı kurala bağlanmıştır.

Anılan Kanun'un **30. maddesinin 8. fıkrasında,** sigorta hakemlerinin;

a) Malî güç dışında sigorta şirketi ve reasürans şirketi kurucularında aranan nitelikleri taşıması,

b) En az dört yıllık yüksek okul mezunu olması,

c) Sigorta hukukunda en az beş yıl veya sigortacılıkta en az on yıl deneyimi olması, gerektiği, **(mülga) Hazine Müsteşarlığının bu fıkra uyarınca aranacak deneyim ve bu deneyime esas teşkil eden bilginin tespitine ilişkin ölçütleri belirlemeye yetkili olduğu;**

Maddenin 19. fıkrasında, sigorta hakemleri ve raportörlerin tarafsız olmak zorunda oldukları, sigorta şirketlerinin, reasürans şirketlerinin, sigortacılık yapan diğer kuruluşların, sigorta eksperlerinin, sigorta acentelerinin ve brokerlerin ortakları, yönetim ve denetiminde bulunan kişiler ve bunlar adına imza atmaya yetkili olanlar ile tüm bu kuruluşlarda meslekî faaliyette bulunanlar ve sigorta eksperleri, sigorta acenteleri ve brokerlerin sigorta hakemliği yapamayacakları, bu sınırlandırmaların söz konusu kimselerin eş ve çocukları için de geçerli olduğu, 1086 sayılı Hukuk Usûlü Muhakemeleri Kanunu'nun 28. maddesinin (Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 34. maddesinin) sigorta hakemleri hakkında da uygulanacağı; **21. fıkrasında,** sigorta hakemlerinin çalışma usûl ve esaslarının yönetmelikle düzenleneceği; **23. fıkrasında,** bu Kanun'da hüküm bulunmayan hâllerde 1086 sayılı Hukuk Usûlü Muhakemeleri Kanunu hükümlerinin, sigortacılıktaki tahkim hakkında da kıyasen uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

Ayrıca **1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 12. maddesinde,** hakemlik, arabuluculuk, tasfiye memurluğu, yargı mercilerinin veya adli bir dairenin verdiği herhangi bir görev veya

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE

Esas No : 2021/5503

Karar No : 2025/1992

hizmet, avukatlıkla birleşebilen işler arasında sayılmış; **35. maddesinde**, kanun işlerinde ve hukuki meselelerde mütalaa vermek, mahkeme, hakem veya yargı yetkisini haiz bulunan diğer organlar huzurunda gerçek ve tüzel kişilere ait hakları dava etmek ve savunmak, adli işlemleri takip etmek, bu işlere ait bütün evrakı düzenlemek, yalnız baroda yazılı avukatların yapabileceği işler arasında sayılmıştır.

Öte yandan, 5684 sayılı Kanun'un 30. maddesinin 19. fıkrasında atıfta bulunulan 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile yürürlükten kaldırılmış olup, **6100 sayılı Kanun'un 447. maddesinin 2. fıkrası uyarınca**, 1086 sayılı Kanun'a yapılan atıflar bu Kanun'a yapılmış sayılmaktadır. Buna göre, **6100 sayılı Kanunun 34. maddesinde** (mülga HUMK 28. madde); hâkimin,

- a) Kendisine ait olan veya doğrudan doğruya ya da dolayısıyla ilgili olduğu davada,
- b) Aralarında evlilik bağı kalksa bile eşinin davasında,
- c) Kendisi veya eşinin altsoy veya üstsoyunun davasında,
- ç) Kendisi ile arasında evlatlık bağı bulunanın davasında,
- d) Üçüncü derece de dâhil olmak üzere kan veya kendisini oluşturan evlilik bağı kalksa dahi kayın hısımlığı bulunanların davasında,
- e) Nişanlısının davasında,
- f) İki taraftan birinin vekili, vasisi, kayyımı veya yasal danışmanı sıfatıyla hareket ettiği davada, talep olmasa bile çekinmek zorunda olduğu hükmü getirilmiştir.

5684 sayılı Kanun'un 30. maddesine dayanılarak 17/08/2007 tarih ve 26616 sayılı Resmî Gazete'de, **Sigortacılıkta Tahkime İlişkin Yönetmelik** yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Anılan Yönetmelik'le, sigorta ettiren veya sigorta sözleşmesinden menfaat sağlayan kişiler ile riski üstlenen taraf arasında sigorta sözleşmesinden doğan uyuşmazlıkların çözümü amacıyla tahkim sistemine ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir.

Dava Konusu Yönetmelik'in 14. Maddesine Eklenen 7. Fıkranın İncelenmesi:

17/08/2007 tarih ve 26616 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Sigortacılıkta Tahkime İlişkin Yönetmelik'in **14. maddesine**, 10/08/2021 tarih ve 31564 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Sigortacılıkta Tahkime İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik'in 9. maddesiyle **eklenen 7. fıkra**,

"(7) Kanunun 30 uncu maddesinin sekizinci fıkrasında belirtilen şartları taşımak kaydıyla, Yargıtay Büyük Genel Kurulunun iş bölümü kararına göre sigorta sözleşmelerinden kaynaklanan uyuşmazlıkları çözmekle görevli dairelerdeki başkan ve üye hakimler, Hakimler ve Savcılar Kurulunun iş bölümü kararına göre bölge adliye mahkemelerinin sigorta sözleşmelerinden kaynaklanan uyuşmazlıkları çözmekle görevli dairelerdeki başkan ve üye hakimler, 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 3 sayılı Üst Kademe Kamu Yöneticileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usûllerine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile atanan Kurul başkan ve üyeleri ile anılan Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine ekli (I) sayılı cetvelde yer alan 6400 veya üzeri ek göstergeli görevlere atanarak en az iki yıl süreyle bu görevlerle ilgili ek göstergelere tabi şekilde görev yapmış olanlar başvuruda

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE

Esas No : 2021/5503

Karar No : 2025/1992

bulunmaları halinde itiraz hakemi olarak listeye doğrudan kaydedilir." şeklinde iken, yine 07/06/2023 tarih ve 32214 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Sigortacılıkta Tahkime İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik'in 6. maddesi ile anılan fıkra aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

"(7) Kanunun 30 uncu maddesinin sekizinci fıkrasında belirtilen nitelikler ile bu Yönetmeliğin 13 üncü maddesinde düzenlenen deneyim şartlarını taşımak kaydıyla; en az 6 ay süreyle görev yapmış olan Kurul başkan ve üyeleri ile Yargıtay Büyük Genel Kurulunun iş bölümü kararına göre taraflardan biri sigorta şirketi olan ve sigorta sözleşmelerinden kaynaklanan uyuşmazlıkları çözmekle görevli daireleri ile iş kazaları ve meslek hastalığından kaynaklanan tazminat ve rücu davalarında sigorta şirketinin de taraf olduğu uyuşmazlıkları çözmekle görevli dairelerinde de en az 6 ay süreyle görev yapmış olan başkan ve üye hakimler Komisyona müracaatlarına istinaden itiraz hakemi olarak listeye doğrudan kaydedilir."

Bu durumda, dava konusu değişiklik içeren Yönetmelik ile Sigortacılıkta Tahkime İlişkin Yönetmelik'in 14. maddesine eklenen 7. fıkranın tamamıyla değiştirildiği dikkate alındığında, esasının incelenme olanağı kalmayan davanın bu kısmı hakkında karar verilmesine hukuken olanak bulunmamaktadır.

Dava Konusu Yönetmelik'in 14. Maddesinin 1. Fıkrasına Eklenen "Hakemler Komisyon nezdinde görülen uyuşmazlıkları taraf vekili sıfatıyla takip edemez." Şeklindeki Cümlelerin İncelenmesi:

Anayasa'nın 124. maddesinde, Cumhurbaşkanı, bakanlıklar ve kamu tüzelkişilerinin, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, yönetmelikler çıkarabileceği hükmüne yer verilmiştir.

Buna göre, idari teşkilat yapısı içinde yer alan Bakanlıklar ile diğer kamu kurum ve kuruluşları, görev alanlarına ilişkin olarak ve yönetmelik, yönerge, tebliğ, genelge ve talimat gibi çeşitli adlar altında düzenleme yapabilmektedirler.

Ancak, bu düzenlemeler arasında uyulması gereken "normlar hiyerarşisi" kuramına göre, hukuk düzeni, farklı kademedede yer alan Anayasa, kanun, yönetmelik ve diğer düzenleyici işlemlerden oluşan birçok normu içermekte ve her norm geçerliliğini bir üst basamakta yer alan normdan almaktadır. Normlar hiyerarşisine göre kanundan sonra gelen yönetmelik, genelge, tebliğ, talimat gibi düzenlemelerin ancak kanunda verilmiş olan hakkın kullanılmasının açıklanması ile ilgili olacağı, bu metinlerde kanun ile verilmiş olan hakkı genişletici veya daraltıcı mahiyette hükümlere yer verilemeyeceği hukukun genel ilkelerindendir.

17/08/2007 tarih ve 26616 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Sigortacılıkta Tahkime İlişkin Yönetmelik'in, 10/08/2021 tarih ve 31564 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Sigortacılıkta Tahkime İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik'in 9. maddesi ile değişik "Liste" başlıklı **14. maddesinin 1 fıkrası**, "Hakemlik başvurusu kabul edilenlerden Kurum tarafından uygun görülenlerin kaydedilmesi amacıyla, sigorta hakemleri için ayrı, itiraz hakem heyetinde yer alacak sigorta hakemleri için ayrı olmak üzere Listeler tutulur.

Bir hakem, birden fazla Listede yer alamaz. **Hakemler Komisyon nezdinde görülen uyuşmazlıkları taraf vekili sıfatıyla takip edemez.** 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun hakimın yasaklılığına ve reddine ilişkin hükümleri hakemler hakkında da uygulanır." şeklinde olup, davacı tarafından anılan fıkranın 3. cümlesinin iptali istenilmektedir.

5684 sayılı Kanun'un 30. maddesiyle, sigorta hakemlerinin; malî güç dışında sigorta şirketi ve reasürans şirketi kurucularında aranan nitelikleri taşıması, en az dört yıllık yüksek okul mezunu olması ve sigorta hukukunda en az beş yıl veya sigortacılıkta en az on yıl deneyimi olması gerektiği ifade edilmiş; sigorta hakemi olabilmek için sigorta hukukunda veya sigortacılıkta sahip olunması gereken deneyimin ve bu deneyime esas teşkil eden bilginin tespitine ilişkin ölçütlerin belirlenmesi yetkisi ise, (mülga) Hazine Müsteşarlığına verilmiştir.

Ayrıca, aynı maddenin 19. fıkrasında, sigorta hakemliği yapamayacak kişiler sayma yoluyla belirlenmiş ve Hukuk Muhakemeleri Kanunu hükümlerinin sigorta hakemleri hakkında da uygulanacağı kurala bağlanmış; 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 12. maddesinde de hakemlik avukatlıkla birleşebilen işler arasında sayılmıştır.

Dava konusu Yönetmelik'te yapılan değişiklikle, Sigorta Tahkim Komisyonu nezdinde görev alan hakemlerin Komisyon nezdinde görülen uyuşmazlıkları taraf vekili sıfatıyla takip edemeyeceği düzenlenmekle birlikte, anılan düzenlemenin, Komisyonda görülen uyuşmazlıklarda vekillik yapan kişilerin Komisyon nezdinde hakem olarak görev yapamayacakları sonucunu da doğurduğu anlaşılmaktadır.

Buna göre, dava konusu kuralın, 5684 sayılı Kanun'un 30. maddesinin 19. fıkrası ile 6100 sayılı Kanun'un 34. maddesinde yer alan sigorta hakemliğine engel hâller haricinde, kanuni dayanağı olmaksızın yeni bir kısıtlama getirdiği, her ne kadar anılan fıkarda sayılan sigorta ile irtibatlı kuruluşlarda mesleki faaliyette bulunanların da sigorta hakemliği yapamayacaklar arasında sayıldığı görülmekte ise de, Komisyon nezdinde görülecek uyuşmazlıklarda vekille temsil edilecek tarafın yalnızca bu kuruluşlardan ibaret olmadığı kuşkusuz bulunduğundan, kuralın anılan Kanun hükümlerini ihlal ettiği, bu kısıtlamanın aynı zamanda hakemliği avukatlıkla birleşebilen iş kapsamında kabul eden 1136 sayılı Kanun'un 12. maddesine de aykırılık teşkil ettiği görülmektedir.

Diğer taraftan, 5684 sayılı Kanun'un 30. maddesiyle, davalı idareye verilen yetki, sigorta hakemlerinde aranacak deneyim ve bu deneyime esas teşkil eden bilginin tespitine ilişkin ölçütleri belirlemekle sınırlı olup, sigorta hakemi olamayacak kişileri mer'î mevzuatı aşarak belirlemesi, başka bir ifadeyle kanun hükümlerinin tekrarı yerine bunları daraltıcı düzenleme içermesi nedeniyle dava konusu kuralın, davalı idarenin yasayla çerçevesi belirlenen yetkisinin sınırlarını da aştığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda, dava konusu Yönetmelik değişikliği ile sigorta davalarını kanuni temsilcilik ve 5684 sayılı Kanun'un 30. maddesinin 19. fıkrasında sayılan kuruluşların vekilliği dışında vekil sıfatıyla takip edebilme konusunda yetkisi bulunan avukatların sigorta hakemliği yapma hakkının, Kanun hükmünü aşar bir şekilde sınırlandırıldığı, buna bağlı olarak sigorta hakemliği yapan kişilerin de avukatlık mesleğini icra yetkisinin Kanun'a aykırı şekilde engellendiği

görüldüğünden, dava konusu düzenlemede hukuka uyarlık bulunmadığı sonucuna varılmaktadır.

KARAR SONUCU :

Açıklanan nedenlerle;

1. 17/08/2007 tarih ve 26616 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Sigortacılıkta Tahkime İlişkin Yönetmelik'in, 10/08/2021 tarih ve 31564 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Sigortacılıkta Tahkime İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile 14. maddesine eklenen 7. fıkra bakımından konusu kalmayan dava hakkında **KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA**,

2. 17/08/2007 tarih ve 26616 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Sigortacılıkta Tahkime İlişkin Yönetmelik'in, 10/08/2021 tarih ve 31564 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Sigortacılıkta Tahkime İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile 14. maddesinin 1. fıkrasına eklenen "*Hakemler Komisyon nezdinde görülen uyuşmazlıkları taraf vekili sıfatıyla takip edemez.*" şeklindeki üçüncü cümleinin **İPTALİNE**,

3. Ayrıntısı aşağıda gösterilen toplam 744,10 TL yargılama giderinin davalı idareden alınarak davacıya verilmesine,

4. Karar tarihinde yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca duruşmasız işler için belirlenen 28.000,00 TL vekâlet ücretinin davalı idareden alınarak davacıya verilmesine,

5. Posta gideri avansından artan tutarın kararın kesinleşmesinden sonra davacıya iadesine,

6. Bu kararın tebliğini izleyen günden itibaren **30 (otuz) gün içinde Danıştay İdari Dava Daireleri Kuruluna temyiz yolu açık olmak üzere**, 14/04/2025 tarihinde esas bakımından oy birliğiyle, yargılama giderleri bakımından oy çokluğuyla karar verildi.

Başkan

Üye

Üye

Üye

Üye

(X)

YARGILAMA GİDERLERİ :

Başvuru Harcı	: 91,10 TL
Karar Harcı	: 123,60 TL
YD Harcı	: 97,70 TL
YD İtiraz Harcı	: 220,70 TL
Vekâlet Harcı	: 8,50 TL
Posta Gideri	: 202,50 TL
TOPLAM	: 744,10 TL

(X)-KARŞI OY:

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 31. maddesinde, bu Kanunda hüküm bulunmayan ve madde metninde sayılan hallerde 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun uygulanacağı belirtilmiş, sözü edilen haller arasında “yargılama giderlerine” de yer verilmiş; 04/02/2011 tarih ve 27836 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak 01/10/2011 tarihinde yürürlüğe giren **6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun 450. maddesiyle**, 1086 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu yürürlükten kaldırılmış, aynı Kanun’un **447. maddesinin 2. fıkrasında ise**, “Mevzuatta, yürürlükten kaldırılan 18/6/1927 tarihli ve 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununa yapılan yollamalar, Hukuk Muhakemeleri Kanununun bu hükümlerin karşılığını oluşturan maddelerine yapılmış sayılır.” hükmüne yer verilmiştir.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun “Yargılama giderlerinin kapsamı” başlıklı 323. maddesinde, yargılama giderlerini oluşturan unsurlar sayılmış, bu kapsamda maddenin **1. fıkrasının (ğ) bendinde**, vekille takip edilen davalarda kanun gereğince takdir olunacak vekâlet ücretinin yargılama giderleri arasında olduğu belirtilmiş; **“Esastan sonuçlanmayan davada yargılama gideri” başlıklı 331. maddesinin 1. fıkrasında da**, “Davanın konusuz kalması sebebiyle davanın esası hakkında bir karar verilmesine gerek bulunmayan hâllerde, hâkim, davanın açıldığı tarihteki tarafların haklılık durumuna göre yargılama giderlerini takdir ve hükmeder.” kuralına yer verilmiştir.

Uyuşmazlıkta, 17/08/2007 tarih ve 26616 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sigortacılıkta Tahkime İlişkin Yönetmelik’in, 10/08/2021 tarih ve 31564 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sigortacılıkta Tahkime İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile 14. maddeye eklenen 7. fıkra bakımından Dairemizce işin esasına girilerek haklılık-haksızlık değerlendirmesi yapılmaksızın anılan kısım yönünden davanın konusunun kalmadığı gerekçesiyle karar verilmesine yer olmadığına hükmedilmesine rağmen, davanın açılmasına sebebiyet verdiğinden bahisle yargılama giderlerinin ve vekâlet ücretinin davalı idare üzerinde bırakılmasına karar verildiği anlaşılmaktadır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu’nun 31. maddesinde yer alan atıf hükmü uyarınca yargılama giderleri konusunda 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu hükümlerinin uygulanması gerektiğinde kuşku bulunmamaktadır. 6100 sayılı Kanun’un 331. maddesinin 1. fıkrasında ise, davanın konusuz kalması nedeniyle esası hakkında karar verilmesine gerek bulunmayan hallerde yargılama giderlerinin, davanın açıldığı tarihteki tarafların haklılık durumuna göre takdir ve hükmedileceği düzenlenmiştir.

Bu durumda, kısmen konusu kalmadığı gerekçesiyle karar verilmesine yer olmadığı kararıyla neticelenen davada, tarafların davanın açıldığı tarihteki haklılık durumları belirlenip buna göre yargılama giderleri ve vekâlet ücreti hakkında hüküm kurulması gerekirken, böyle bir değerlendirme yapılmaksızın, yargılama giderlerinin ve vekâlet ücretinin, kararın, karar verilmesine yer olmadığı kısmı bakımından da davalı idareye yükletilmesi yolundaki Daire kararının yargılama giderlerine ve vekâlet ücretine ilişkin kısmına katılmıyorum.

Üye